

Хлопці зашуміли і розбудили Вільдана. От невгамовні! Мало того, що може почути режимник і наказати всім встати і стояти до підйому, так ще й сон такий чудовий не дали додивитися. А снилося щось дуже приємне, тепле... Треба спробувати заплющити очі і повернутися в той сон... Та й для власної безпеки так краще. Вилазити з-під теплої ковдри зовсім не хотілося. Сьогодні похмуро чи ще темно? Краще не повертатися до вікна, вдаємо, що спимо.

Іноді, коли осіннє сонце на світанку заглядає крізь ґрати у спальню, на стіні з'являється малюнок, ніби розклали самсу. Принаймні, так здається. Якщо примружитися і дивитися на цей малюнок крізь вії — зовсім схоже! Тоді залишається тільки дофантазувати аромат, що йде від свіжої, духмяної та хрусткої, гарячої самси — і ти, ніби вдома.

Хоча самса бувала в домі не часто, та все одно приємно згадувати... Взагалі щось смачне бувало нечасто. Коли була жива бабуся — частіше, а потім — лише на великі свята. Мамі було не до того... та й не завжди було з чого готувати. Через це й потрапив сюди. Гіркі спогади. Та, як правило, дзвоник підйому швидко повертає у реальність.

Та й що ж мені снилося?! Як же мені туди повернутися? Мабуть, таки уві сні була мама. Щось краще не можна уявити. Напевно, був із мамою.

Попри всі негаразди, як добре було там, вдома! Дзвоник. Підйом. Єдина приємна річ у цьому те, що, коли піднімаєшся, можна декілька секунд потоптатися по доріжці. Більше не можна. Одразу всі вихователі кричать, щоб взувся і не порушував режим. Режим, режим, режим... Як це все набридло! Як важко йому, колись вільному птаху, зносити весь цей режим і порядок!

Доріжка нагадує ламані мушлі під ногами на узбережжі його рідного Криму! Як він любить блукати безлюдним берегом... Іноді море викидає щось загублене туристами. Йому, правда, не пощастило ні разу, та хлопці казали, що іноді бувають навіть золоті прикраси! От якби трапилось щось таке, щоб вмити розбагатіти! Купити собі хай вже не машину, а справжнісінький спортивний велик! Не такий, що він колись позичив у сусіда, а вони всі заволали: «Украв! Украв!». Не вкрав! Узвав лише трохи покататися. Велик все одно стояв без діла. І що, що знайшли його аж в сусідньому районі? Як весело було летіти на ньому гірськими дорогами! Багато водіїв сигналізували, вітали його! Відчував себе у ті хвилини справжнім туристом.

Зазвичай туристи приїздили до них, куштували їхні смаколики, розглядали краєвиди, просто смажились на сонці! А для нього Крим — це дім. А хотілося б спробувати, як це бути туристом? Тицьнути пальцем у будь-яку точку на карті і одразу ж опинитися там. Карта. Щось таке він бачив уві сні. Та хіба тут зберешся з думками? Шикуюємося. Перевірка зовнішнього вигляду і на уроки. Хіба можна так знущатися над людиною? Чому він повинен ходити саме так — заправлений і застебнутий на усі ґудзики? Йому ж дихати немає чим! Він зроду вдома не носив такий одяг і звикати не збирається. Вдома тепло, можна накинути щось легеньке, що не сковує рухів і гайда! Вдома він ходив до школи неохоче. А що? Там не цікаво! Хіба що іноді на літературі можна було полинати кудись у мріях... Та знову починалися запитання: «Ти прочитав? Ти читав? Який висновок можна зробити?». Та роби свої висновки самі! Хто його знає, що там за висновок? Він же не залізе в голову до автора. Навіть якщо він і пробував висловити свою думку, діти починали хихикати,

а це бісило і він замовкав. Хихикали, звичайно, тихенько, без звуку, а то й вихопити можна!

На великій перерві прогулянка. Кому вона потрібна в цю спеку? Як вони тут дишають? Курява летить така, що не видно один одного. Повні очі піску! А вихователі говорять: «Треба дихати свіжим повітрям!». Так, свіжим повітрям! Чи відчували вони хоч раз подих вітру з моря? Коли велетенські хвилі? Коли шторм? Коли навіть у нього, що виріс біля моря, коліна підгинаються від величі природної стихії. А яку смачну рибу мама смажила! Було, купить у рибалок прямо на березі, насмажить, а вона аж солодка! А тут! Хіба це риба, що її дають у їдальні? Він не їсть її принципово, хоч як би його не змушували.

Мама. Як вона там без нього? Коли б він був поруч, то захистив би її від усіх і усього... та він далеко. А все через ту кляту машину! Здалася вона йому? Він же дорослий і не грається машинками. Та й у дитинстві не дуже грався. У нього було мало іграшок, а щоб такі машини! Зроду не було! А в того хлопчиська тих іграшок без ліку! Та й за віком вже соромно гратися машинками... Він просто взяв її подивитися. Він міцно обіймав ту машину і уявляв себе водієм-далекобійником, або ні, краще пілотом на ралі, або щось таке... або просто автотуристом. Їхав — куди хотів, куди очі дивляться, зупинявся, де сподобається... пального вдосталь. Машина. Щось схоже марилося уві сні. Зараз знову немає можливості згадати, бо треба йти на уроки.

Коли заходили в приміщення, одна з виховательок розказувала іншій, як влітку таки з'їздила у Єгипет. Ми тут усе літо, в цьому степу, а вони можуть кудись їздити. Головне — вільно пересуватися! Не сидіти в обмеженому просторі. І навіть в цьому обмеженні не можна піти, куди хочеш, бо є режим, чітко встановлені вимоги і правила. Їх треба виконувати, бо, по-перше — це не санаторій — і без вас знаю! — по друге — якщо не хочеш виконувати режимні моменти, навіть якщо уявити таке диво, що мама приїде не побачення, воно буде коротким і у присутності режимника. І почнуться розповіді — який я нелюдимий, закритий, потайний. Навряд чи мамі було б приємно все це слухати. Та, скоріш за все, ніякого побачення не буде.

Географія. Вчитель географії — чи не єдина людина, яка викликає позитивні емоції та бажання спілкуватися. Та говорить він дуже обмежено: предмет та декілька загальних фраз. Не теревенить, як вихователі. От з ним би поговорити! Навпевно, він багато де бував і міг би порадити, куди спершу краще помандрувати. Принаймні, так здавалося. Та через ті клятві режимні моменти на вільні розмови зовсім немає часу. Ще здається, що він міг би бути схожим на його батька. Він не пам'ятав батька. Вже звук, та іноді давив у собі заздрість, що у когось батько таки є. Треба гнати цю думку геть! Вона від слабкості.

За вікном щось незнайомо загуло. Коли ти тривалий час знаходишся в обмеженому просторі — всі або майже всі звуки ти вивчаєш і запам'ятовуєш. За ними криються якісь події, новини, зустрічі. Наприклад, за ароматом парфумів у коридорі він міг вгадати, хто з вихователів пройшов. За медсестрою тягся шлейф із аптечним запахом і так далі. Цей звук був зовсім новий. Хлопці кинулися до вікна — ого! Оце так машина! Навіть заклики заспокоїтися і зайняти свої місця якийсь час не мали результатів. Побачити машину він не встиг — сидить далеко від вікон і поки добіг, вона зникла з поля зору. Але звук двигуна наштовхнув на думку, що це не аби що! Машина, точно, потужна і швидкісна. Хлопці зашепотіли, обговорювали марку і потужність. Чудні! Що ви розумієте в машинах!? Сон. Щось таке було уві сні. Схожий звук. Як це пригадати? Здавалося б, для чого? Був сон і пройшов. Чого він до нього причепився? Та ні, щось вабило і змушувало весь час повертатися до цих

спогадів.

Все дуже просто. Там, уві сні, було відчуття тепла, надійності, захищеності. Тут все навпаки. Кожен сам за себе, кожен прагне підставити тебе, звернути свою провину на тебе. Важко. Так важко стало з тих пір, як його забрали. Коли він був вдома — він нікого не боявся. Здавалося. Тепер він іноді взагалі не розуміє, як жити. Є тільки одне, що спрямовує його дії — пересуд. Кожні півроку. Перший рік надії, що зменшать термін, немає, але потім, за умови гарної характеристики... Та як же її заробити, ту гарну характеристику, коли все навкруги дратує, розриває на шмаття?!

Мама. Як хочеться додому, до неї! Він не мамин синочок, та як же хочеться на волю! Мама і воля — це все, що є у нього в цьому світі. А тепер — волі немає і мама далеко.

Коли перевдягалися перед обідом, хлопці з молодших класів розказували, як бачили, що приїздили гості. Значить, буде якась розважальна програма, а може і подарунки! Дурна дітвора... за якусь дрібничку готові продатися. Так. Тут практично немає власних речей. Тому кожна дрібничка дорого вартує, а гості іноді дарують подарунки, які потім можна на щось обміняти. Та на що міняти? Як щось і трапляється, то таке, як в усіх, і воно автоматично втрачає цінність. Хіба якщо тебе привезли сюди вже після візиту гостей. Так можна й забрати. Обростати якимись речами він не хотів. Так легше і під час обшуків, і якщо хтось поцупить, щоб не шкодувати. Він і вдома мандрував без нічого. Та й не було в нього нічого особливого, чим можна було б дорожити чи хизуватися. Так звик. Тільки воля і вітер в обличчя.

На обіді знову силував себе щоб поїсти. Треба. Як же він хоче самси чи гарячої шурпи... Тут таке не готують. Краще наїстися просто хлібом. Він вдома так часто робив, та тут вихователі уважно стежать, щоб усі усе з'їли. Знущання! А хлопці їдять. Здається, їм смачно. Бо вони не їли нічого кращого.

Після обіду — зустріч з гостями. Спочатку були усі разом. І почалося: «Давайте поспілкуємося, давайте уявимо, давайте пограємо... Не закривайтеся, вільніше, висловлюйте свою думку...». Вихователі стояли осторонь, робили вигляд, що їм не цікаво як ведуть себе хлопці, але, якщо пильніше придивитися, уважно стежили чи не за кожним. І як тут почувати себе вільніше? Та й для чого? Він був твердо впевнений, що жодному з цих людей до нього немає діла. Вони просто роблять свою роботу. Одні стежать, щоб все ішло по розпорядку, інші — щоб хлопці не порушували поведінку, гості — їм взагалі навряд чи цікавий хтось із хлопців з їхніми, хоч і короткими, та складними долями. Хіба хтось із них по-справжньому цікавився, що в тебе на душі? Хіба вони вміють співчувати? Та хто їм і розкаже правду?! Одразу ж почнуться повчання. Розумні вони повчати. Спробували б вони пожити так, як кожен із хлопців. Це дурна малеча може щось розказати, насупитись, щоб пожаліли, а більшість — ні. Їхнє життя — це їхнє життя. Психолог їм про це кожен раз говорить. Вона ще говорить якусь маячню, що треба тільки захотіти ... Ну, він хоче - і що?

Розійшлися спілкуватися по групах. Дуже цікаво дивитися як молодий чоловік, що прийшов до них у групу, намагався їх зачепити за живе, вивести на відверту розмову. Вихователь і режимник вийшли у коридор, створюють ілюзію свободи спілкування. Та дарма. Ми вже таке бачили. У відділенні.

Зухвалі посмішки — і цигаркою не пригостите? Щоб легше спілкуватися. Звісно, що ні. Щоб не наражатися на неприємності, пішов нібито щось робити в створеній групі. Проявити лідерські якості? А навіщо? Він нікого не зачіпає і ні під кого не прогинається. Він сам по собі. Тут його не зламає нічого, він тут тимчасово. Весь

його світ там, далеко, попереду...

Аж раптом у молодого чоловіка задзвонив телефон. Він дуже швидко відповів, що зайнятий, перетелефонує і поклав телефон на стіл. Робив вигляд, що довіряє хлопцям. І тут трапилося диво. На ще незгаслому екрані Вільдан побачив свій сон. Все трапилося так швидко, що він не витримував паузу, не стримував себе і не підшукував слів, а майже скрикнув: «Що це?».

— Телефон.

— На екрані?!

— Це картина Соломона Нікритіна. Вона називається «Подорож навколо світу».

— Картина?

— Дуже цікава, правда? Мені з першого погляду сподобалася. Поставив собі заставкою на телефон. Тобі теж до вподоби? То ми дивимося з тобою на якісь речі у цьому житті однаково? Це ж чудово — знайти однодумця!

Однодумця? Чого ти заліз у мій сон? Так й хто тебе туди пустить?

Молодий чоловік спробував щось говорити чи питати та Вільдан його більше не чув. Більше того! Він не чув і не бачив більше нічого навкруги. Нарешті згадав! Він бачив цю картину уві сні. Тепер треба пригадати подробиці, відновити у пам'яті кожен фрагмент, нічого не розгубити, бо дуже вже приємні всі ці подробиці.

Куди там, пригадати! Провели гостей і знову звичайне життя — режим. Прогулянка, стройова підготовка, самопідготовка, відбій.

Нарешті пішли перевдягатися перед сном. Раніше його дуже дратувала піжама. Вдома він ніколи не спав у піжамах! Що це таке? Він що, дівчисько якесь хворобливе, чи старий дід? Йому здавалося, що тільки вони могли носити піжами. Він хлопець. Майбутній чоловік! Він не збирався спати у піжамах. Та знову його думки ніхто не питає. Є режим і порядок. Спочатку він навіть думав, що зможе її зняти у спальні і хутко сковзнути під ковдру, та від пильного ока вихователів нікуди не подінешся.

Піднялися до спальні. Вишикувалися біля своїх ліжок. Вихователі і режимники уважно всіх обдивилися, порахували, побажали доброї ночі і нарешті можна лягати у ліжку. Піжама чомусь зовсім не дратувала, а навпаки — ніжно обіймала. Стало тепло і затишно, як у мами в обіймах. Звідкись з'явилась машина, саме та, омріяна... А він дорослий, сильний... Так це ж його машина! А ось і матуся! Сідай, моя ріднесенька, поїдемо далеко-далеко! Я покажу тобі весь світ!